

Editorial

El passat mes de desembre va tenir lloc el primer Congrés Internacional de la Societat Catalana de Pedagogia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, amb un fil conductor declaradament proactiu: «La qualitat educativa en els processos de transformació: per a la inclusió, la sostenibilitat i l'ètica formativa». L'esdeveniment va comptar no només amb un gran èxit de participació per part dels assistents, sinó també amb nombroses aportacions tant a les taules rodones com als panells de comunicacions, procedents tant de la recerca com de la difusió d'experiències, tant del camp universitari com de les diferents etapes no universitàries. En total, més de tres-centes cinquanta persones ens vam aplegar a Lleida els dies 1, 2 i 3 de desembre, presencialment i virtualment, en una trobada que va ser un veritable intercanvi de mirades adreçades a la millora del nostre sistema educatiu.

Per primera vegada es van reunir els diferents sectors de la comunitat educativa amb un mateix objectiu de reflexió, recerca i acció transformadora. Van assistir-hi professionals de l'educació, amb docents referents de la universitat, les escoles bressol i l'educació primària, secundària, la formació professional i la de persones adultes. Va ser significativa la participació de les associacions i entitats representants de les famílies i de l'alumnat universitari i no universitari, en diferents projectes i pràctiques educatives. El Congrés va comptar amb una presència significativa també de professionals de l'educació dedicats a la gestió, la coordinació i la promoció de polítiques educatives, especialment des de l'Administració del nostre país. I amb tot plegat, l'intercanvi que es va propiciar, tant pel que fa a les activitats pròpies del Congrés (ponències, taules rodones i panells de comunicacions) com pel que fa a les activitats lúdiques, va convertir el Congrés en un punt de trobada al qual, des de la Societat Catalana de Pedagogia, volem donar continuïtat en el futur.

Des d'un bon començament, un any abans de la seva celebració i en els primers compassos del que havia d'acabar essent el congrés, amb els comitès organitzador i científic plenament coordinats, teníem molt clar que havia de ser un congrés que d'una manera o altra fos capaç de recollir el batec educatiu del nostre país, amb la participació de tots els agents que hi estem implicats. No ens volíem estar de comptar amb aportacions rellevants que ens ajudessin a ampliar la mirada més enllà de casa nostra, amb la qual cosa la presència de ponents internacionals amb una consolidada trajectòria va acabar d'arrodonir el Congrés al mateix temps que ens va ajudar a dibuixar l'horitzó educatiu a mitjà i llarg termini. Volíem compartir reflexions i experiències reeixides que, a través del compromís de totes i tots els docents, ens ajudessin a conèixer aquells canvis i aquelles millores ja dutes a terme i, al mateix temps, a albirar aquelles altres que ens permetessin avançar en la manera com s'ha d'ensenyar en el segle XXI. I així mostrar també què caracteritza l'escola en els territoris de parla catalana i quines han de ser les bases per a una transformació educativa ètica i sostenible.

El Congrés ha representat una acció decidida per la internacionalització, l'actualització digital i el compromís col·lectiu amb la recerca i l'acció educativa per a la resolució dels problemes d'avui dia. En el moment actual, la qualitat educativa sembla qüestionada per l'impacte d'una pandèmia mundial que ha aguditzat la davallada dels resultats acadèmics i

les desigualtats de gènere en l'entorn escolar. Els mètodes pedagògics s'han d'adaptar i aplicar diferentment, en nous contextos d'aprenentatge interactiu, creats per l'aparició d'eines d'intel·ligència artificial amb algorismes capaços de conversar amb els usuaris amb pretensions educadores. Els processos de transformació per a la inclusió es veuen desbordats per l'augment de les tensions emocionals entre el jovent, que generen un creixement de l'abandonament escolar, el patiment infantil i fins i tot els suïcidis entre infants i adolescents. D'altra banda, tota la comunitat educativa és conscient de la necessitat d'actuar conjuntament i de la urgència de cercar propostes eficients, a partir de la realitat, de les evidències aportades per la investigació de camp i per la reflexió des de tots els sectors de l'educació. Totes les conferències, converses i intervencions fetes per persones participants en el Congrés són ara a l'abast de l'audiència i reflecteixen situacions d'estudi o projectes d'èxit, amb experiències controlades i propostes obertes al debat.

En aquest número de la REVISTA CATALANA DE PEDAGOGIA ens ha semblat oportú fer-nos ressò d'una mostra significativa de tot el que va donar de si el Congrés. I ho volem fer a través de sis dels set articles que componen el monogràfic que us presentem,¹ quatre dels quals procedents de la recerca educativa i els altres dos referits a experiències educatives. Tot plegat ha estat resultat de l'expertesa dels participants i d'una acurada tria per part del Comitè Científic del Congrés. D'aquesta manera, hem volgut oferir una mirada calidoscòpica que recollís aportacions d'interès per a tots els lectors i totes les lectores de la nostra revista.

Els articles referits a la recerca presenten un gran ventall de temes innovadors, de gran interès educatiu per la seva aportació teòrica i pràctica. En el primer estudi, el paper transformador de les plataformes digitals a l'educació primària, arran de la pandèmia, ens recorda que la transformació educativa va més enllà dels artefactes i reclama un plantejament ètic i compromès. En el segon article, els estudis de camp sobre les actuacions d'acollida i d'inclusió de les famílies nouvingudes a Catalunya posen al descobert els punts forts i febles del sistema educatiu i els reptes pendents.

Amb una mirada proactiva, els altres dos articles de recerca despleguen estudis d'investigació-acció altament transferibles. La investigació exploratòria del tercer article sobre l'aprenentatge a l'aire lliure a l'educació infantil i primària ens aporta dades, iniciatives i recomanacions saludables per una educació integrada, tan necessària pel benestar personal i l'equilibri social. En el quart article, els seminaris de pràctica reflexiva, que ajuden a desenvolupar les competències professionals en el grau de pedagogia, promouen al mateix temps la recerca sobre la pròpia pràctica i l'acció de millora basada en evidències. Tots aquests exemples d'investigació educativa il·lustren, en definitiva, la sensibilització de la comunitat educativa per identificar la realitat des del rigor professional, amb una metodologia científica.

---

¹ L'article «Treball col·laboratiu com a proposta de formació continuada per als professionals del 3r cicle al Paraguai», recollit també en aquest volum 24, no forma part del Congrés, però s'adhereix a aquest volum de la REVISTA CATALANA DE PEDAGOGIA perquè està en consonància amb la temàtica.

Els dos articles referits a experiències educatives comparteixen una mirada ecològica, sostenible, inclusiva i centrada en l'alumnat. La primera experiència inclou la formulació de l'ecopedagogia o pedagogia ecològica, que enriqueix els plantejaments de l'educació ambiental en la seva evolució cap a l'educació per a la sostenibilitat. L'observació, el discerniment i l'acció en una ecopedagogia per a l'Antropocè s'acompanyen d'un aprenentatge pràctic, biocentrat i ecocèntric, en relació directa amb l'entorn, centrat en el respecte per la terra i la vida i que afavoreix una transformació activa i activista. La segona experiència ens presenta els tallers educatius terapèutics de costura, cuina i fusteria en el Centre d'Educació Especial La Ginesta, els quals ofereixen una resposta eficaç per a una educació més inclusiva que abasten amb temàtiques i punts d'interès diferents. Tots dos articles aporten pràctiques de referència que mostren situacions d'aprenentatge integrades en la comunitat educativa, vinculades a la reflexió i la construcció educativa d'un ecosistema enriquit amb evidències d'èxit.

Disposar d'un conjunt d'articles amb recerques tan enriquidores i experiències tan compromeses, a partir de les aportacions al Congrés de la Societat Catalana de Pedagogia, ha estat un luxe. Els articles rebuts fan evident que la sostenibilitat i l'ètica formativa han de ser prioritats irrenunciables en la recerca educativa. És per això que estem segurs que el present monogràfic serà de l'interès de totes les persones que llegiu la revista i aportarà prou elements per a la reflexió, el debat i el contrast d'idees que promouen la presa de decisions i orienten l'acció.

Neus Lorenzo i Galés, vicepresidenta de Recerca de la SCP

Antoni Portell i Llorca, vicepresident de Relacions Institucionals de la SCP

Josep Serentill i Rubio, president de la SCP

Societat Catalana de Pedagogia